



Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 8/18
V Luxemburgu 25. januára 2018

Rozsudok vo veci C-473/16
F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal

Žiadateľ o azyl nemožno podrobiť psychologickému testu na účely určenia jeho sexuálnej orientácie

Uskutočnenie takého testu totiž predstavuje neprimeraný zásah do súkromného života žiadateľa

V apríli 2015 podal nigérijský štátny príslušník maďarským orgánom žiadosť o azyl, pričom uviedol, že má obavu z prenasledovania z dôvodu jeho homosexuality vo svojej krajine pôvodu. Napriek tomu, že tieto orgány konštatovali, že vyhlásenia tejto osoby nevykazovali rozpory, zamietli žiadosť s odôvodnením, že znalecký posudok, ktorého vypracovanie nariadili na účely posúdenia osobnosti žiadateľa, nepotvrdil sexuálnu orientáciu uvádzanú žiadateľom.

Žiadateľ o azyl podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na maďarský súd, pričom tvrdil, že dotknuté odborné psychologické testy závažne porušujú jeho základné práva a neumožňujú posúdiť vierohodnosť jeho sexuálnej orientácie.

Szegedi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Súd pre správne a pracovnoprávne veci, Szeged, Maďarsko), ktorý spor rozhoduje, sa Súdneho dvora pýta, či maďarské orgány môžu posudzovať vyhlásenia žiadateľa o azyl o jeho sexuálnej orientácii tak, že budú vychádzať zo psychologického znaleckého posudku. V prípade, že odpoveď Súdneho dvora na prvú otázku bude negatívna, sa maďarský súd tiež pýta, či predsa len existujú odborné metódy, ktoré môžu vnútroštátne orgány využiť na preskúmanie dôveryhodnosti tvrdení uvedených v rámci žiadosti o azyl založenej na nebezpečenstve z prenasledovania z dôvodu sexuálnej orientácie.

Svojím rozsudkom z dnešného dňa Súdny dvor najprv konštatuje, že smernica o podmienkach o priznávaní postavenia utečenca¹ **umožňuje vnútroštátnym orgánom nariadiť vypracovanie znaleckého posudku** v rámci preskúmania žiadosti o azyl na účely lepšieho posúdenia skutočných potrieb medzinárodnej ochrany žiadateľa. **Spôsoby prípadného využitia znaleckého posudku však musia byť v súlade so základnými právami** zaručenými Chartou základných práv Európskej únie, ako sú právo na rešpektovanie ľudskej dôstojnosti a právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života.

V tomto kontexte nemožno vylúčiť, že pri posúdení vyhlásení žiadateľa o azyl o jeho sexuálnej orientácii sú niektoré formy znaleckých posudkov vhodné na posudzovanie skutočností a okolností uvedených v žiadosti a môžu sa uskutočniť tak, aby základné práva tohto žiadateľa neboli porušené. V tejto súvislosti však Súdny dvor zdôrazňuje, že v rámci posúdenia vyhlásení žiadateľa o jeho sexuálnej orientácii **nemôžu vnútroštátne orgány a súdy založiť svoje rozhodnutie len na záveroch znaleckého posudku a nemôžu byť týmito závermi viazané.**

Súdny dvor ďalej konštatuje, že v prípade, keď vnútroštátne orgány zodpovedné za posúdenie žiadosti nariaďa vypracovanie znaleckého posudku na účely posúdenia skutočnej sexuálnej orientácie žiadateľa o azyl, nachádza sa osoba, ktorá sa tomuto znaleckému posudku podrobuje, v situácii, keď jej budúcnosť úzko závisí od rozhodnutia týchto orgánov o osude jej žiadosti. Navyše prípadné odmietnutie žiadateľa podrobiť sa dotknutým testom môže byť dôležitým prvkom,

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

z ktorého budú vnútroštátne orgány vychádzať na účely posúdenia, či táto osoba dostatočne zdôvodnila svoju žiadosť.

Preto aj v prípade, keď uskutočnenie takýchto psychologických testov formálne podlieha poskytnutiu súhlasu dotknutej osoby, nie je tento súhlas nevyhnutne slobodný, keďže je vynútený pod tlakom okolností, v ktorých sa žiadateľ o azyl nachádza. Za týchto podmienok **predstavuje využitie psychologického znaleckého posudku na určenie sexuálnej orientácie žiadateľa zásah do práva tejto osoby na rešpektovanie jej súkromného života.**

Pokiaľ ide o otázku, či tento zásah do súkromného života môže byť odôvodnený cieľom zhromaždiť užitočné informácie pre posúdenie skutočných potrieb medzinárodnej ochrany žiadateľa, Súdny dvor zdôrazňuje, že znalecký posudok možno pripustiť len v prípade, ak sa zakladá na dostatočne dôveryhodných metódach, čo je otázka, ku ktorej neprináleží Súdnemu dvoru sa vyjadrovať, avšak ktorá bola spochybnená Komisiou a viacerými vládami. Navyše Súdny dvor konštatuje, že **dosah takého znaleckého posudku na súkromný život je neprimeraný vo vzťahu k tomuto cieľu.** K tejto otázke Súdny dvor predovšetkým poznamenáva, že **taký zásah je osobitne závažný, keďže má vytvoriť obraz o najintímnejších aspektoch života žiadateľa.**

Súdny dvor tiež uvádza, že uskutočnenie psychologického znaleckého posudku, ktorého cieľom je určiť sexuálnu orientáciu žiadateľa o azyl, **nie je nevyhnutné** na účely posúdenia dôveryhodnosti vyhlásení žiadateľa o jeho sexuálnej orientácii. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôrazňuje, že podľa smernice v situácii, keď sexuálna orientácia žiadateľa nie je podložená listinnými dôkazmi, sa **môžu vnútroštátne orgány, ktoré musia mať k dispozícii spôsobilých pracovníkov, opierať okrem iného o logickosť a prijateľnosť vyhlásení dotknutej osoby.** Navyše tento znalecký posudok má nanajvýš obmedzenú spoľahlivosť, takže jeho užitočnosť môže byť na účely posúdenia dôveryhodnosti vyhlásení žiadateľa o azyl spochybnená, najmä v prípade, akým je tento, keď vyhlásenia žiadateľa nevykazujú rozpory.

Za týchto okolností dospel Súdny dvor k záveru, že **využitie psychologického znaleckého posudku na účely posúdenia skutočnej sexuálnej orientácie žiadateľa o azyl nie je s prihliadnutím na Chartu² v súlade so smernicou.**

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

² Článok 7.